

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

52. ద్విపంచాశః సర్గః - సీతావిక్రోశః

|| సీతావిక్రోశః ||

తమల్పజీవితం గృధ్రం స్ఫురంతం రాక్షసాధిపః |
దదర్శ భూమౌ పతితం సమీపే రాఘవాశ్రమాత్ || 1 ||

సా తు తారాధిపముఖీ రావణేన సమీక్ష్య తమ్ |
గృధ్రరాజం వినిహతం విలలాప సుదుఃఖితా || 2 ||

ఆలింగ్య గృధ్రం నిహతం రావణేన బలీయసా |
విలలాప సుదుఃఖార్తా సీతా శశినిభాననా || 3 ||

నిమిత్తం లక్ష్మణజ్ఞానం శకునిస్ఫురదర్శనమ్ |
అవశ్యం సుఖదుఃఖేషు నరాణాం ప్రతిదృశ్యతే || 4 ||

నూనం రామ న జానాసి మహద్వ్వసనమాత్మనః |
ధావంతి నూనం కాకుత్స్థం మదర్థం మృగపక్షిణః || 5 ||

అయం హి సాపచారేణ మాం త్రాతుమభిసంగతః |
శేతే వినిహతో భూమౌ మమాభాగ్యాద్విహంగమః || 6 ||

త్రాహి మామద్య కాకుత్స్థ లక్ష్మణేతి వరాంగనా |
సుసంత్రస్తా సమాక్రందచ్ఛృణ్వతాం తు యథాంతికే || 7 ||

తాం క్లిష్టమాల్యాభరణాం విలపంతీమనాథవత్ |
అభ్యధావత వైదేహీం రావణో రాక్షసాధిపః || 8 ||

తాం లతామివ వేష్టంతీమాలింగంతీం మహాద్రుమాన్ |
ముంచ ముంచేతి బహుశః ప్రవదన్ రాక్షసాధిపః || 9 ||

క్రోశంతీం రామ రామేతి రామేణ రహితాం వనే |
జీవితాంతాయ కేశేషు జగ్రాహాంతకసన్నిభః || 10 ||

ప్రథర్ణితాయాం సీతాయాం బభూవ సచరాచరమ్ |
జగత్సర్వమమర్యాదం తమసాఽంధేన సంవృతమ్ || 11 ||

న వాతి మారుతస్తత్ర నిష్ప్రభోఽభూద్ధివాకరః |
దృష్ట్వా సీతాం పరామృష్టాం దీనాం దివ్యేన చక్షుషా || 12 ||

కృతం కార్యమితి శ్రీమాన్ వ్యాజహార పితామహః |
ప్రహృష్టా వ్యథితాశ్చాసన్ సర్వే తే పరమర్షయః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

52. ద్విపంచాశః సర్గః - సీతావిక్రోశః

దృష్ట్వా సీతాం పరామృష్టాం దండకారణ్యవాసినః |
రావణస్య వినాశం చ ప్రాప్తం బుధ్వా యదృచ్ఛయా || 14 ||

స తు తాం రామరామేతి రుదంతం లక్ష్మణేతి చ |
జగామాదాయ చాకాశం రావణో రాక్షసేశ్వరః || 15 ||

తప్తాభరణవర్ణాంగీ పీతకాశేయవాసినీ |
రరాజ రాజపుత్రీ తు విద్యుత్సాదామినీ యథా || 16 ||

ఉద్ధూతేన చ వస్త్రేణ తస్యాః పీతేన రావణః |
అధికం ప్రతిబభ్రాజ గిరిర్లిప్త ఇవాగ్నినా || 17 ||

తస్యాః పరమకల్యాణ్యాస్తామ్రూణి సురభీణి చ |
పద్మపత్రాణి వైదేహ్య అభ్యకీర్యంత రావణమ్ || 18 ||

తస్యాః కాశేయముద్ధూతమాకాశే కనకప్రభమ్ |
బభౌ చాదిత్యరాగేణ తామ్రమభ్రమివాతపే || 19 ||

తస్యాస్తత్సునసం వక్త్రమాకాశే రావణాంకగమ్ |
న రరాజ వినా రామం వినాలమివ పంకజమ్ || 20 ||

బభూవ జలదం నీలం భిత్త్వా చంద్ర ఇవోదితః |
సులలాటం సుకేశాంతం పద్మగర్భాభమవ్రణమ్ || 21 ||

శుక్లేః సువిమలైర్దంతైః ప్రభావద్భిరలంకృతమ్ |
తస్యాస్తద్ద్విమలం వక్త్రమాకాశే రావణాంకగమ్ || 22 ||

రుదితం వ్యపమృష్టాస్రం చంద్రవత్ప్రియదర్శనమ్ |
సునాసం చారుతామ్రోష్ఠమాకాశే హాటకప్రభమ్ || 23 ||

రాక్షసేన సమాధూతం తస్యాస్తద్వదనం శుభమ్ |
శుశుభే న వినా రామం దివా చంద్ర ఇవోదితః || 24 ||

సా హేమవర్ణా నీలాంగం మైథిలీ రాక్షసాధిపమ్ |
శుశుభే కాంచనీ కాంచీ నీలం మణిమివాశ్రితా || 25 ||

సా పద్మగౌరీ హేమాభా రావణం జనకాత్మజా |
విద్యుద్ధనమివావిశ్య శుశుభే తప్తభూషణా || 26 ||

తరుప్రవాలరక్తా సా నీలాంగం రాక్షసేశ్వరమ్ |
ప్రాశోభయత వైదేహీ గజం కక్లేవ కాంచనీ || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

52. ద్విపంచాశః సర్గః - సీతావిక్రోశః

తస్యా భూషణఘోషేణ వైదేహ్య రాక్షసాధిపః |
 బభౌ సచపలో నీలః సఘోష ఇవ తోయదః || 28 ||

ఉత్తమాంగాచ్చుతా తస్యాః పుష్పవృష్టిః సమంతతః |
 సీతాయా హ్రీయమాణాయాః పపాత ధరణీతలే || 29 ||

సా తు రావణవేగేన పుష్పవృష్టిః సమంతతః |
 సమాధూతా దశగ్రీవం పునరేవాభ్యవర్తత || 30 ||

అభ్యవర్తత పుష్పాణాం ధారా వైశ్రవణానుజమ్ |
 నక్షత్రమాలా విమలా మేరుం నగమివోన్నతమ్ || 31 ||

చరణాన్నూపురం భ్రష్టం వైదేహ్య రత్నభూషితమ్ |
 విద్యున్నండలసంకాశం పపాత మధురస్వనమ్ || 32 ||

తాం మహోల్కామివాకాశే దీప్యమానాం స్వతేజసా |
 జహరాకాశమావిశ్య సీతాం వైశ్రవణానుజః || 33 ||

తస్యాస్తాన్యగ్నివర్ణాని భూషణాని మహీతలే |
 సఘోషాణ్యవకీర్యంత క్షీణాస్తారా ఇవాంబరాత్ || 34 ||

తస్యాః స్తనాంతరాద్భ్రష్టో హారస్తారాధిపద్యుతిః |
 వైదేహ్య నిపతన్ భాతి గంగేవ గగనాచ్చుతా || 35 ||

ఉత్పన్నవాతాభిహతా నానాద్విజగణాయుతాః |
 మా భైరితి విధూతాగ్రా వ్యాజహ్నులివ పాదపాః || 36 || [-జహ్రా]

నలినోఽ ధ్వస్తకమలాస్త్రస్తమీనజలేచరాః |
 సభీమివ గతోచ్ఛ్వాసామన్యశోచంత మైథిలీమ్ || 37 ||

సమంతాదభిసంపత్య సింహవ్యాఘ్రమృగద్విజాః |
 అన్యధావంస్తదా రోషాత్ సీతాం ఛాయానుగామినః || 38 ||

జలప్రపాతాస్త్రముఖాః శృంగైరుచ్చితబాహవః |
 సీతాయాం హ్రీయమాణాయాం విక్రోశంతీవ పర్వతాః || 39 ||

హ్రీయమాణాం తు వైదేహీం దృష్ట్వా దీనో దివాకరః |
 ప్రతిధ్వస్తప్రభః శ్రీమానాసీత్ పాండరమండలః || 40 ||

నాస్తి ధర్మః కుతః సత్యం నార్జవం నాన్యశంసతా |
 యత్ర రామస్య వైదేహీం భార్యాం హరతి రావణః || 41 ||

వాల్మీకి రామాయణం-

అరణ్యకాండ

52. ద్విపంచాశః సర్గః - సీతావిక్రోశః

ఇతి సర్వాణి భూతాని గణశః పర్యదేవయన్ |
విత్తస్తకా దీనముఖా రురుదుర్భగపోతకాః || 42 ||

ఉద్వీక్తోద్వీక్ష్త నయనైరాస్తపాతావిలేక్షణాః |
సుప్రవేపితగాత్రాశ్చ బభూవుర్వనదేవతాః || 43 ||

విక్రోశంతీం దృఢం సీతాం దృష్ట్వా దుఃఖం తథా గతామ్ |
తాం తు లక్ష్మణ రామేతి క్రోశంతీం మధురస్వరమ్ || 44 ||

అవేక్షమాణాం బహుశో వైదేహీం ధరణీతలమ్ |
స తామాకులకేశాంతాం విప్రమృష్టవిశేషకామ్ |
జహరాత్కవినాశాయ దశగ్రీవో మనస్పినీమ్ || 45 ||

తతస్తు సా చారుదతీ శుచిస్సీతా వినాకృతా బంధుజనేన మైథిలీ |
అపశ్యతీ రాఘవలక్ష్మణావుభౌ వివర్ణవక్త్రా భయభారపీడితా || 46 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అరణ్యకాండే ద్విపంచాశః
సర్గః || 52 ||

